

Antoni Abraham (1869–1923)

Audycja
Radia Gdańsk

Urodził się we wsi Zdrada w rodzinie chłopskiej. Skończył jednoklasową szkołę wiejską. Po śmierci ojca opuścił rodzinne strony, aby znaleźć zatrudnienie. Podejmował się różnych zajęć. Pracował jako pomocnik rybacki w Pucku i u leśniczego Wichty w Bolszewie. W tym czasie poślubił Matyldę Paszkównę, z którą miał czwórkę dzieci.

Po przeprowadzce do Sopotu był zatrudniony w przedsiębiorstwie spedycyjnym. Za zaoszczędzone pieniądze nabył parcele i wybudował dom, następnie zakupił żwirownię i założył firmę furmańską. Niestety, po podpisaniu weksli Niemcowi o nazwisku Bahr stracił majątek.

W czasie Wielkiej Wojny Abraham, tak jak jego synowie i zięć, został wcielony do pruskiego wojska. Służył jako artylerzysta na froncie we Francji. W czasie walk ranny, po pobycie w szpitalu wrócił na Kaszuby. W 1918 r. został członkiem Podkomisariatu Naczelnej Rady Ludowej w Gdańsku i założył Radę Ludową w Oliwie. Jako członek delegacji kaszubskiej udał się na konferencję pokojową do Paryża. Podróż była bardzo ryzykowna i – zgodnie z jedną z wersji – aby przedostać się przez granicę i dotrzeć do Warszawy, musiał wmieszać się w grupę robotników rolnych, którzy szli do pracy. Inna wersja podaje, że Abraham dotarł do okopów powstańców wielkopolskich, którzy pomogli mu dostać się do Poznania. Spotkał się między innymi z Ignacym Paderewskim.

Po powrocie na Pomorze rozpoczął współpracę z międzynarodową komisją wyznaczającą granicę polsko-niemiecką. Uczestniczył w zaślubinach Polski z morzem, 10 lutego 1920 r. w Pucku. W tym samym roku przeniósł się z Oliwy do Gdyni, gdzie pracował w wędzarni ryb. Mieszkał na ul. Starowiejskiej 30, w domu bogatych kaszubskich gospodarzy, Skwierczów. Cały czas był aktywny społecznie. Wziął udział w wycieczce kaszubskiej po Polsce. Spotkał się z prezydentem II RP Stanisławem Wojciechowskim.

Zmarł w 1923 r. na raka żołądka. Jego pogrzeb był wielką manifestacją narodową. Został pochowany, zgodnie z jego wolą, na cmentarzu na gdyńskim Oksywiu.

Oprac. Barbara Męczykowska

ANTONI ABRAHAM OD NAJMŁODSZYCH LAT PODEJMOWAŁ SIĘ RÓŻNYCH ZAJĘĆ ZAROBKOWYCH. JAKO PRZEDSTAWICIEL FIRMY SINGERA I NEIDLINGERA Z GDAŃSKA DOBRZE POZNAŁ KASZUBY I ZAMIESZKującą JE LUDNOŚĆ.

PRZED WYBUCHEM I WOJNY ŚWIATOWEJ ANTONI ABRAHAM BYŁ KILKAKROTNIĘ ARESZTOWANY ZA GŁOSZENIE SWOICH POGŁĄDÓW NA WIECACH.

W 1919 R. ZOSTAŁ DELEGATEM KASZUBSKIM DO PARYŻA. WRAZ Z TOMASZEM ROGALĄ PRZEDOSTAŁ SIĘ DO WARSZAWY WBREW ZABIEGOM NIEMCÓW.

W PARYŻU ANTONI ABRAHAM PRZEDSTAWIŁ SPRAWĘ KASZUBÓW M.IN. IGNACEMU PADEREWSKIEMU.

W MARCU 1923 R. ANTONI ABRAHAM SPOTKAŁ SIĘ, BELWEDERZE Z PREZYDENTEM RZECZYPOSPOLITEJ STANISŁAWEM WOJCIECHOWSKIM.

POGRZEB ANTONIEGO ABRAHAMA BYŁ WIELKĄ MANIFESTACJĄ PATRIOTYCZNĄ.

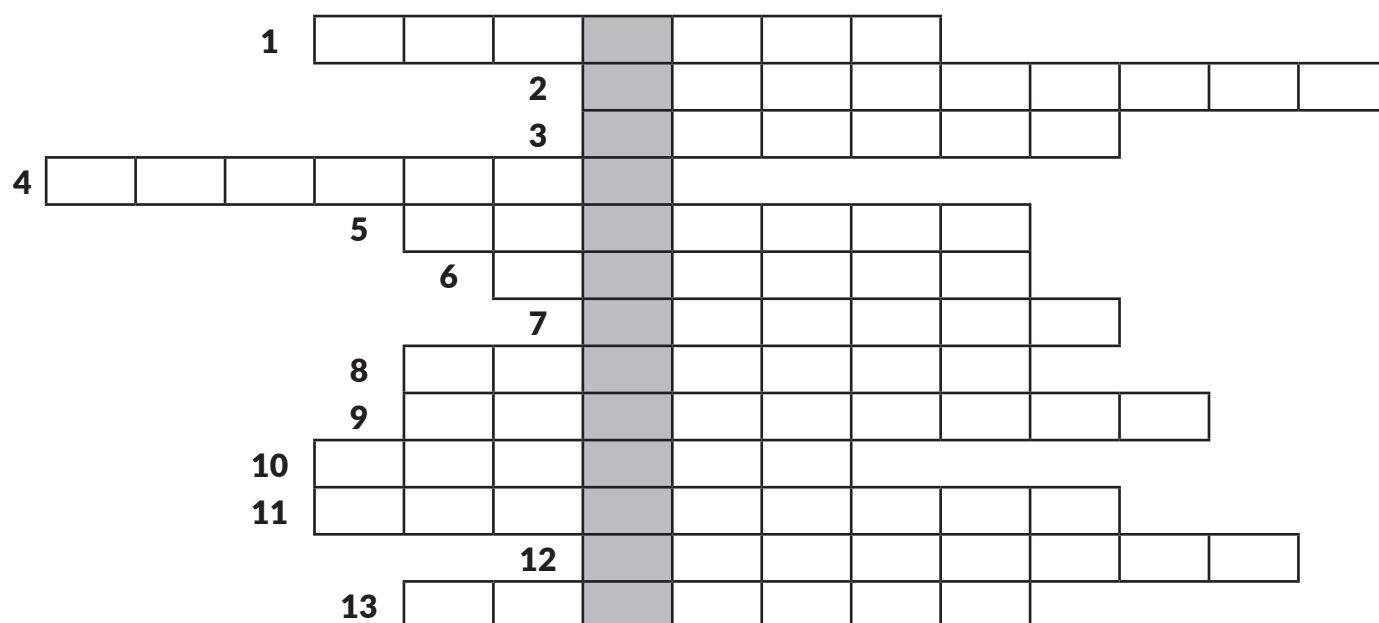

Antoni Abraham – zadania

1. Na podstawie audycji radiowej oraz biogramu rozstrzygnij, czy podane zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Antoni Abraham urodził się w Gdyni.	
Pisał artykuły do „Gazety Gdańskiej”.	
W czasie I wojny światowej służył w armii pruskiej.	
W czasie pobytu we Francji spotkał się z prezydentem USA.	
Przez ostatnie lata swojego życia mieszkał w Gdyni.	

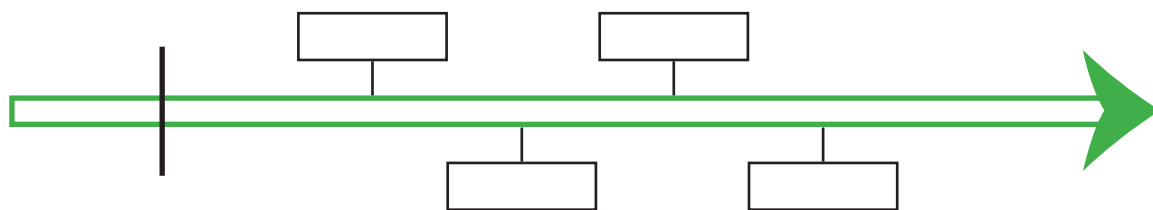
2. Rozwiąż krzyżówkę i wyjaśnij hasło (możesz korzystać z Internetu).

1. Jakiej firmy maszyny do szycia sprzedawał Antoni Abraham?
2. Do którego rodzaju broni przydzielony był Antoni Abraham w czasie Wielkiej Wojny?
3. Miejsce urodzenia Antoniego Abrahama.
4. Miejsce pochówku Antoniego Abrahama.
5. Imię żony Antoniego Abrahama.
6. Podróż w języku kaszubskim.
7. Gdzie znajduje się najstłynniejszy pomnik Antoniego Abrahama?
8. Wraz z Antonim Miotkiem założył w Pucku Towarzystwo Ludowe ...
9. Imię prezydenta RP, z którym spotkał się Antoni Abraham w 1923 r.
10. W jakim mieście został osadzony Antoni Abraham po aresztowaniu w Redzie?
11. Do jakiego zaboru należało Pomorze Gdańskie?
12. Antoni Abraham określany był jako „król ...”
13. Kraj, do którego podróżowali Antoni Abraham i Tomasz Rogala w 1919 r.

HASŁO:

3. Na osi czasu zaznacz daty związane z życiem Antoniego Abrahama, a następnie połącz daty i wydarzenia (1914, 1923, 1869, 1920).

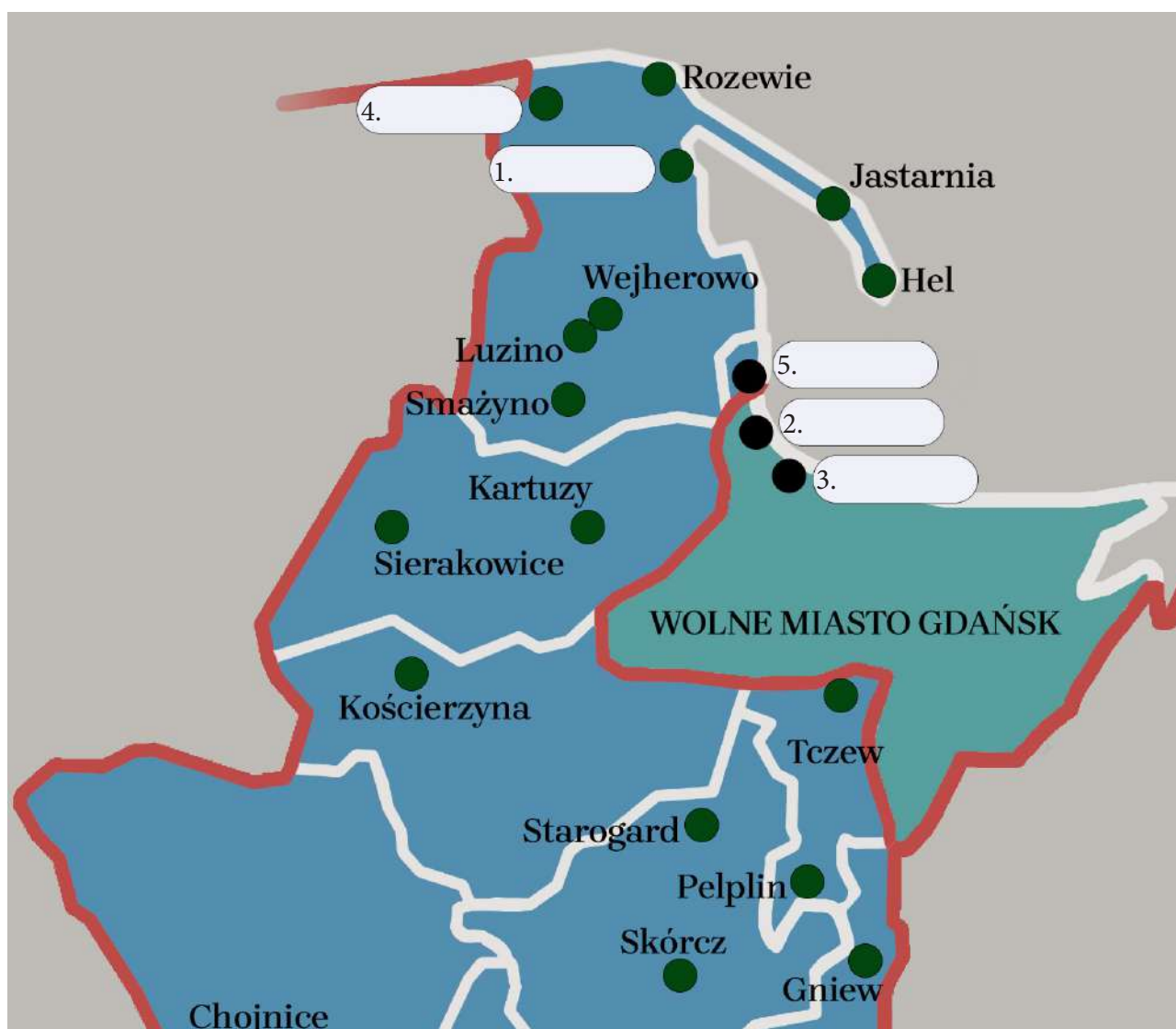
Zaślubiny Polski z morzem	1920
Rok śmierci Antoniego Abrahama	1869
Wybuch I wojny światowej	1923
Rok urodzin Antoniego Abrahama	1914

4. Oblicz, ile lat minęło od:

narodzin Antoniego Abrahama (1869)

wyjazdu Antoniego Abrahama do Francji (1919)

5. Przyporządkuj miejsca związane z życiem Antoniego Abrahama do cyfr zaznaczonych na mapie (Puck, Sopot, Oliwa – dzisiaj dzielnica Gdańska, Żarnowiec, Gdynia).

6. W latach trzydziestych XX w. planowano postawić w Gdyni pomnik Antoniego Abrahama. Niestety planu tego nigdy nie zrealizowano. W poniższej ramce narysuj własny projekt pomnika. Musi on przedstawiać postać Antoniego Abrahama i uwzględniać związane z nim przedmioty (czapka, gazeta, tabakierka).

7. Przeczytaj poniższy fragment życiorysu Antoniego Abrahama pochodzący z Archiwum Państwowego w Gdańsku i odpowiedz na pytania.

„Dwadzieścia lat mieszkałem w Sopotach* i Oliwie, a od roku 1920 mieszkałem w Gdyni. [W latach] 1916–1918 byłem na wojnie pruskiej. W czasach mego pobytu w Sopotach i Oliwie byłem 3 razy wydalony z pracy za mego polskiego ducha. Miałem w Sopotach własne dwie kamienice i furmaństwo w cztery konie**, które przez bojkot niemiecki straciłem. Od dwadzieścia lat mego życia ofiarowałem się politycznym sprawom. Od roku 1908, jak przeszła sprawa wywłaszczenia Polaków w Sejmie pruskim, odtedy postąpiłem gorąco i lud broniłem od zarazy krzyżackiej [...] mnie pruskie żandarmy 36 procesów politycznych wytoczyli, tak że w Żarnowcu w powiecie puckim na wiecu 4 żandarmów i wójt sołtys w kajdany mnie wzięli przed oczyma około 300 słuchaczy, że nie chciałem po niemiecku przemawiać na wiecu”.

* Sopot

** Antoni Abraham posiadał przedsiębiorstwo furmańskie i cztery konie

I. Ile procesów pruska żandarmeria wytoczyła Antoniemu Abrahamowi?

.....

II. Co było powodem zatrzymania Antoniego Abrahama w Żarnowcu?

.....